

الله
البر الرحيم
بسم

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش داخلی جراحی

عنوان

بررسی عوامل پیش‌بینی‌کننده رفتار اخلاقی در دانشجویان پرستاری

دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸

استاد راهنما

دکتر مهدی حیدرزاده

استاد مشاور

دکتر مهدی اجری

نگارنده

فرزانه اعتباری اصل

زمستان ۹۹

کد پایان نامه :

به پاس عاطفه سرشار و گرمای امیدبخش وجودشان که در این سردترین روزگاران بهترین پشتیبان است

به پاس قلب‌های بزرگشان که فریاد رس است و سرگردانی و ترس در پناهشان به شجاعت می‌گراید

و به پاس محبت‌های بی‌دریغشان که هرگز فروکش نمی‌کند
این مجموعه را تقدیم می‌کنم به

پدر
مادر
و خواهران و برادرانم

ای خدایی که شنیدنت، تو را از شنیدنی‌های دیگر غافل نکند
ای خدایی که در دریافت سؤال تقاضا کنندگان، اشتباه نمی‌کنی
و ای خدایی که اصرار اصرارکنندگان، تو را آزرده نمی‌کند
خنکی عفت و شیرینی آمرزش را به من بچشان . . .

بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی‌شائبه او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم؛
اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تأمین می‌کند و سلامت امانت‌هایی را که به دستش سپرده‌اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب ” من لم یشکر المنعم من المخلوقین لم یشکر الله عزّ و جلّ ” :

از استاد با کمالات و شایسته؛ جناب آقای دکتر مهدی حیدرزاده، که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند؛

از استاد صبور و با تقوا، جناب آقای دکتر مهدی اجری، که زحمت مشاوره این رساله را در حالی متقبل شدند که بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسید؛

و از اساتید فرزانه و دلسوز؛ سرکار خانم دکتر معصومه آقامحمدی، سرکار خانم دکتر منصوره کریم الهی و سرکار خانم دکتر فریبا احمدی، که زحمت داوری این رساله را متقبل شدند؛ کمال تشکر و قدردانی را دارم.

همچنین، بدین وسیله از ریاست محترم دانشکده پرستاری و مامایی اردبیل، مدیریت محترم آموزشی و پژوهشی این دانشکده و کلیه دانشجویان پرستاری مشارکت کننده در این رساله، به خاطر همکاری صمیمانه آنان، بی نهایت سپاس گزارم.

چکیده

مقدمه : رفتار اخلاقی در هر سازمانی از جمله محیط‌های آموزشی، برای بقا و عملکرد آن مهم است. عوامل مختلفی می‌توانند بر رفتار اخلاقی تأثیرگذار باشند و این پژوهش با هدف تعیین عوامل پیش‌بینی‌کننده رفتار اخلاقی در دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل، در سال ۱۳۹۸ انجام گرفت.

روش کار : مطالعه حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بود که ۳۲۰ نفر از دانشجویان پرستاری ترم ۳ تا ۸ در آن شرکت کردند. علاوه بر پرسشنامه مشخصات فردی-اجتماعی، پرسشنامه‌های جو اخلاقی بیمارستانی اولسون، جو اخلاقی سازمانی ویکتور و کالن، هوش اخلاقی لینک و کیل، حساسیت

اخلاقی لوتزن و رفتار اخلاقی سوانسون و هیل، جهت جمع‌آوری اطلاعات لازم مورد استفاده قرار گرفتند. پس از وارد کردن داده‌های به دست آمده از پرسشنامه‌ها در نرم افزار SPSS نسخه ۲۰، تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار، میانه و...) و آزمون‌های آماری همبستگی، تحلیل رگرسیون خطی، T-Test و تحلیل واریانس یک طرفه انجام گرفت.

یافته‌ها: از دیدگاه دانشجویان پرستاری، جو اخلاقی بیمارستانی به صورت مطلوب و جو اخلاقی سازمانی، به صورت نامطلوب ارزیابی شدند. هوش اخلاقی دانشجویان در حد بالا، حساسیت اخلاقی آن‌ها در حد متوسط و رفتار اخلاقی‌شان نیز در حد مطلوب ارزیابی شد. تمامی متغیرهای جو اخلاقی بیمارستانی، جو اخلاقی سازمانی، هوش اخلاقی و حساسیت اخلاقی دارای ارتباط معنادار با متغیر رفتار اخلاقی بودند و لذا همه آن‌ها وارد مدل رگرسیونی گردیدند. بر اساس مدل رگرسیونی، متغیرهای جو اخلاقی بیمارستانی و هوش اخلاقی سهم زیادی در پیش‌بینی رفتار اخلاقی دانشجویان پرستاری داشتند، به طوری که ۵/۹۰ از واریانس رفتار اخلاقی توسط جو اخلاقی بیمارستانی و ۹/۶۱ از واریانس آن توسط هوش اخلاقی پیش‌بینی شد.

نتیجه‌گیری: با توجه به ارزیابی نامطلوب جو اخلاقی سازمانی و ارزیابی مطلوب جو اخلاقی بیمارستانی از دیدگاه دانشجویان پرستاری و همچنین با توجه به تأثیر بالای آن‌ها (به ویژه جو اخلاقی بیمارستانی) روی رفتار اخلاقی، بهتر است که برنامه‌ریزی و اقدامات لازم از سوی مسئولین مربوطه، برای ارتقای هر چه بیشتر این عوامل انجام گیرد. از طرفی دیگر با توجه به اینکه هوش اخلاقی دانشجویان پرستاری در میزان بالا و همچنین حساسیت اخلاقی آنان در میزان متوسط ارزیابی شد، همچنین با توجه به تأثیرپذیری بالای این دو عامل از مسئله آموزش، بهتر است که اساتید آموزشی و مربیان بالینی، در آموزش‌های خود روی این دو عامل مؤثر بر روی رفتار اخلاقی دانشجویان پرستاری، بیش از پیش تأکید داشته باشند.

واژگان کلیدی: رفتار اخلاقی، حساسیت اخلاقی، جو اخلاقی، هوش اخلاقی، دانشجوی

پرستاری

فهرست مطالب

فصل اول

- ۱-۱. مقدمه..... ۲
- ۱-۲. بیان مسئله..... ۲
- ۱-۳. تعریف واژه‌ها..... ۶
- ۱-۴. اهداف..... ۹
- ۱-۵. سوالات پژوهش..... ۱۰

فصل دوم

- ۲-۱. مقدمه..... ۱۲
- ۲-۲. مبانی نظری..... ۱۲
- ۲-۲-۱. اخلاق..... ۱۲
- ۲-۲-۲. اخلاق و سلامت..... ۱۳
- ۲-۲-۳. رفتار اخلاقی..... ۱۵
- ۲-۲-۴. عوامل مؤثر بر رفتار اخلاقی..... ۱۶
- ۲-۳. پیشینه پژوهش..... ۲۰
- ۲-۳-۱. پیشینه پژوهش خارجی..... ۲۰

۲-۳-۲. پیشینه پژوهش داخلی..... ۲۶

فصل سوم

۱-۳. مقدمه..... ۳۲

۲-۳. نوع مطالعه..... ۳۲

۳-۳. جامعه آماری..... ۳۲

۴-۳. معیارهای ورود و خروج..... ۳۲

۵-۳. روش نمونه‌گیری و حجم نمونه..... ۳۲

۶-۳. ابزار گردآوری داده‌ها..... ۳۳

۷-۳. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها..... ۳۶

۸-۳. ملاحظات اخلاقی..... ۳۶

۴. فصل چهارم (یافته‌های پژوهش)..... ۳۸

فصل پنجم

۱-۵. مقدمه..... ۶۷

۲-۵. بحث و بررسی یافته‌ها..... ۶۷

۳-۵. نتیجه‌گیری نهایی..... ۷۸

۴-۵. کاربرد یافته‌ها..... ۷۸

۵-۵. محدودیت‌های پژوهش..... ۷۹

۵-۶. پیشنهادات برای پژوهش‌های بعدی.....	۸۰
فهرست منابع.....	۸۱
ضمائم.....	۹۳

فهرست جداول

جدول ۱ : اطلاعات فردی_اجتماعی (داده‌های کمی) دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸.....	۴۰
جدول ۲ : اطلاعات فردی_اجتماعی (داده‌های کیفی) دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸.....	۴۱
جدول ۳ : وضعیت جو اخلاقی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸.....	۴۳
جدول ۴ : نمرات مربوط به حیطة‌بندی پرسشنامه‌های جو اخلاقی بیمارستانی و جو اخلاقی سازمانی.....	۴۴
جدول ۵ : وضعیت جو اخلاقی بیمارستانی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات دموگرافیک.....	۴۵
جدول ۶ : وضعیت جو اخلاقی سازمانی از دیدگاه دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال ۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات دموگرافیک.....	۴۸

جدول ۷: میزان هوش اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال

۱۳۹۸.....۵۱

جدول ۸: نمرات مربوط به حیطة‌بندی پرسشنامه هوش اخلاقی.....۵۱

جدول ۹: میزان هوش اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در سال

۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات دموگرافیک.....۵۲

جدول ۱۰: میزان حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل

در سال ۱۳۹۸.....۵۵

جدول ۱۱: نمرات مربوط به حیطة‌بندی پرسشنامه حساسیت اخلاقی.....۵۶

جدول ۱۲: میزان حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل

در سال ۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات دموگرافیک.....۵۷

جدول ۱۳: میزان رفتار اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در

سال ۱۳۹۸.....۶۰

جدول ۱۴: میزان رفتار اخلاقی دانشجویان پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی و آزاد اسلامی اردبیل در

سال ۱۳۹۸ بر اساس اطلاعات دموگرافیک.....۶۱

جدول ۱۵: همبستگی متغیر وابسته با متغیرهای پیش‌بینی‌کننده با استفاده از آزمون پیرسون.....۶۴

جدول ۱۶: مدل رگرسیون.....۶۵